

Zoekschema's binnen intervisie

Algemeen zoekschema bij probleemverkenning:

(zie 'werkervaring in schema' en 'Waar ligt de focus van jouw interventie?')

de interactie:

- ❖ interactieniveaus:
 - verbaal
 - non-verbaal
 - betrekkningsniveau
- ❖ aspecten van de communicatie:
 - zakelijk
 - zelfexpressie
 - relatiedefinitie
 - appèlfunctie
- ❖ contextniveaus / omgevingsfactoren
 - wie zijn erbij betrokken?
 - welke geschreven en niet-geschreven regels zijn er?
 - hoe ziet de fysieke omgeving eruit? en welke invloed heeft deze?

het probleem:

- ❖ wat hangt samen met het probleem?
- ❖ de probleemboom: oorzaken, kern en gevolgen
- ❖ welke bevorderende en belemmerende factoren spelen er?
- ❖ is het een kwestie van
 - niet weten
 - niet kunnen
 - of niet durven?

verkenning in de breedte:

- ❖ welke is-regels spelen er? wat kan er vanuit de theorie over gezegd worden?
 - inzichtgevende modellen, zoals Roos van Leary, kernkwadrant van Ofman, JOHARI-venster, situationeel leiderschap, rolposities vanuit de Transactionele Analyse,
 - systeemtheorie; theorie over groepsprocessen
 - ontwikkelingspsychologie; psychiatrische ziektebeelden
- ❖ welke doe-regels spelen er?
 - wat kan er vanuit de methodiek over gezegd worden?
 - gaat het om een bezoeker, een klager of een hulpvrager?
 - in welke fase van het hulpverleningsproces zit je?
 - sluit je aan bij de cliënt of ben je meer sturend / directief bezig?
 - wie is er probleemeigenaar? wie is er verantwoordelijk?

verkenning in de diepte:

- ❖ wat is de kernervaring? Wat raakt de inbrenger het meest?
- ❖ persoonlijke niveaus:
 - ik voel
 - ik vind
 - ik wil
- ❖ wat zijn de onderliggende overtuigingen, drijfveren, levenservaringen?

Zoekschema succesgerichte vragen: (oplossingsgerichte benadering)

Als je wilt focussen op wat wel goed gaat / op successen:

- ❖ doelformulering
 - Welk resultaat verwacht je van deze bijeenkomst?
 - Wat moet er veranderen doordat je dit probleem inbrengt?
- ❖ uitzonderen op het probleem
 - Zijn er gezinnen waarbij je dit probleem niet hebt of waar het minder ernstig is? Hoe gaat dat dan?
 - 'Is het al eens gelukt om...?'
 - Wat ging er goed, wat hou je vast?
- ❖ Indirecte complimenten
 - Hoe kwam je op het idee om het zo aan te pakken?'
 - Heeft het je verrast dat jij besloot dat te doen?'
 - Hoe heb je dat voor elkaar gekregen?'
- ❖ schaalvragen
 - Je vertelt dat je graag zekerder in je werk wil staan. Als tien is "Ik voel me vaak heel zeker in mijn werk" en nul "Ik voel me erg onzeker", waar zou je jezelf dan inschalen?'
- ❖ vooruitgang op de schaal
 - Hoe weet je dat je een puntje hoger bent gekomen?'
 - Wat nog meer...?'
- ❖ werkzame factoren en vaardigheden
 - Hoe is het je gelukt om...?'
 - Wat heb je gedaan om dit tot een succes te maken?'
 - Waar ben je het meest tevreden over?'
 - Wat met name maakt dit voor jou tot een succes?'
 - Waaraan zag de ander dat het werkte?'
 - Wat denk je dat werkzaam was?'
 - Hoe wist je dat je het zo moest aanpakken?'
 - Heb je het al vaker zo aangepakt?'
- ❖ feedback: veel complimenten, uitzonderingen en stappen in de richting van een oplossing

Zoekschema opvattingen: (dominante ideeënmethode)

Bij een casus waarbij opvattingen centraal staan

- feiten vs. interpretaties
- gebruik beelden / metaforen
- welke regels worden gehanteerd?
- overeenkomsten vs. verschillen
- basisveronderstellingen / kernovertuigingen
- roldefinities
- wensbeeld / ideaal
- statische vs. dynamische opvattingen
- vooroordelen / stereotyperingen / aannames
- negatieve vs. positieve aspecten opvattingen over goed / fout en schuld / onschuld

Zoekschema persoonlijke belemmeringen: (Balintmethode)

Bij een casus waarin de persoonlijke belemmeringen centraal staan:

- weerstanden
- overdracht / tegenoverdracht
- eigen attitude
- kernkwadrant van Ofman: kwaliteit, valkuil uitdaging, allergie
- omgaan met eigen gevoelens
- omgaan met eigen grenzen
- omgaan met autoriteiten
- betrekkningsniveau van de relatie

Zoekschema: waarop kun je doorvragen?:

- vraag door op niet-gespecificeerde woorden of zinsdelen (er, het, men, situatie, gevoel, niet gelukkig, soms, hier, daar)
- vraag door op generalisaties (altijd, nooit, iemand, de studenten, de groep)
- vraag door naar weggelaten woorden of zinsdelen (bijv. 'Ik moet wel.' Van wie? Waarom?)
- vraag naar de betekenis van vervormingen (bijv. bij onlogische opmerkingen of beeldspraak)
- vraag door op vage of oertollige bij- en werkwoorden (natuurlijk, misschien, zou kunnen, dat voel ik zo)

